

II. KAPITOLA

ZPRACOVÁNÍ A PŮSOBNOST NAŘÍZENÍ

1 Věcná působnost

Zpracování hraje zásadní úlohu při vymezení věcné působnosti nařízení, které je kombinací pozitivního vymezení v čl. 2 odst. 1 nařízení a negativního vymezení v čl. 2 odst. 3 a 4 nařízení.

1.1 Zpracování, na které se nařízení vztahuje (pozitivní vymezení)

V **čl. 2 odst. 1** nařízení obsahuje pozitivní vymezení **věcné působnosti** nařízení, podle kterého se „*vztahuje pouze na zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů nebo na neautomatizované zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny*“.

Automatizované zpracování

Automatizované zpracování osobních údajů je prováděno prostředky **výpočetní techniky**, např. prostřednictvím počítačů, chytrých mobilních telefonů či kamerových systémů. Částečně automatizované zpracování pak znamená, že určité kroky zpracování osobních údajů jsou vykonávány jednotlivci, jako např. zadávání dat do počítačového systému. Není přitom rozhodné časové hledisko ani věcný rozsah zpracovávaných údajů, tudíž se za zpracování osobních údajů považuje i pouze krátkodobé zpracování malého množství údajů, např. tehdy, jsou-li přechodně uchovávány v mezipaměti webového prohlížeče nebo zobrazeny na obrazovce počítače.²³ Podle rec. 15 nařízení by ochrana měla být technologicky neutrální a nezávislá na použitých technologiích.

²³ Srov. Voight, P., von dem Bussche, A. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Practical Guide*. Springer International Publishing AG, 2017, str. 10.

Neautomatizované zpracování

Neautomatizované zpracování osobních údajů je prováděno výhradně lidmi bez použití techniky, proto je pomalejší a může tak být zpracováváno jen menší množství údajů.²⁴ Proto se nařízení v takových případech vztahuje jen na situace, kdy jsou osobní údaje obsaženy v evidenci nebo mají být do ní zařazeny. Definice pojmu „evidence“ je uvedena v čl. 4 bodu 6 nařízení a rozumí se jí „*jákykoliv strukturovaný soubor osobních údajů přístupných podle zvláštních kritérií, ať již je centralizovaný, decentralizovaný, nebo rozdělený podle funkčního či zeměpisného hlediska*“.

Aby takové zpracování spadalo do věcné působnosti nařízení, vyžaduje se tak splnění dvou podmínek. První podmínkou je, že údaje musejí být nebo mají být obsaženy v evidenci („filing system“), kterou lze označit za „**uspořádaný soubor**“. Druhou podmínkou je, že je takový soubor uspořádán „**podle určených kritérií**“. Nařízení tato kritéria blíže nespecifikuje.²⁵ Významné vodítko pro výklad tohoto ustanovení nalezneme v rozsudku Soudního dvora ve věci *Jehovan todistajat*,²⁶ podle kterého je rozhodující skutečnost, že jsou „*údaje uspořádány podle určených kritérií, na jejichž základě jsou v praxi snadno dohledatelné pro účely pozdějšího použití*“ (k tomu srov. III. kapitolu: Judikatura Soudního dvora k pojmu zpracování a působnosti nařízení).

Recitál 15 nařízení upřesňuje, že záznamy nebo soubory záznamů ani jejich titulní strany, které nejsou uspořádány podle určených hledisek, by do oblasti působnosti nařízení spadat neměly.

1.2 Zpracování, na které se nařízení nevztahuje (negativní vymezení)

Negativní vymezení věcné působnosti nařízení je obsaženo v čl. 2 odst. 2, 3 a 4 nařízení.

Výjimka podle čl. 2 odst. 2 nařízení

Ustanovení čl. 2 odst. 2 nařízení vylučuje ze své působnosti čtyři skupiny případů, a to s ohledem na činnosti, při kterých dochází ke zpracování osobních údajů, nebo charakter a účel zpracování osobních údajů.

První výjimka se vztahuje na zpracování prováděné při výkonu činností, které **nespadají** do oblasti působnosti práva EU (podle rec. 16 nařízení např. činnosti týkající se národní bezpečnosti).²⁷

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. 7. 2018, *Jehovan todistajat*, C-25/17.

²⁷ V České republice je úprava zpracování osobních údajů k zajišťování obranných a bezpečnostních zájmů České republiky obsažena v hlavě IV. zákona o zpracování osobních údajů. Podle § 43 odst. 1 tohoto zákona se ustanovení této hlavy použijí, pokud jiný právní předpis (v poznámce pod čarou se

Podle druhé výjimky se nařízení nevztahuje na zpracování osobních údajů prováděné členskými státy při výkonu činností, které **spadají** do oblasti působnosti **hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o EU** (při výkonu činností v rámci společné a bezpečnostní politiky EU).

Třetí výjimka se týká zpracování fyzickou osobou v průběhu **výlučně osobních** či **domácích činností**. Ve smyslu rec. 18 nařízení se tato výjimka vztahuje na zpracování v rámci činnosti „*čistě osobní povahy nebo činnosti prováděné výhradně v domácnosti, a tedy bez jakékoliv souvislosti s profesní nebo obchodní činností*“, např. korespondence a vedení adresářů nebo využívání sociálních sítí a internetu v souvislosti s těmito činnostmi. Nicméně nařízení se vztahuje na správce a zpracovatele, kteří pro tyto činnosti poskytují prostředky pro zpracování osobních údajů.

Pod čtvrtou výjimku spadají případy zpracování příslušnými orgány v **trestněprávní oblasti** za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení. Ve vztahu ke zpracování osobních údajů příslušnými orgány za těmito účely platí pravidla stanovená **směrnicí 2016/680** (tzv. trestněprávní směrnice). Ve smyslu **rec. 19** nařízení platí, že se nařízení použije také na případy zpracování osobních údajů prováděné příslušnými orgány při plnění úkolů pro jiné účely, než stanovuje směrnice 2016/680. Podle **čl. 9** směrnice 2016/680 osobní údaje shromážděné příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, včetně ochrany před hrozbami pro veřejnou bezpečnost a jejich předcházení, mohou být zpracovávány pro jiné účely, pokud to povoluje právo EU nebo členského státu. Na zpracování osobních údajů pro tyto jiné účely se použijí pravidla nařízení. V případě zpracování osobních údajů příslušnými orgány ve smyslu směrnice 2016/680 spadajícího do působnosti nařízení mají členské státy možnost ponechat v platnosti nebo zavést konkrétnější ustanovení, která přesněji určí konkrétní požadavky na zpracování osobních údajů těmito orgány pro jiné účely (s přihlédnutím k ústavní, organizační a správní struktuře členského státu). Český zákon o zpracování osobních údajů, který je mimo jiné transpozicí směrnice 2016/680, takový orgán v **§ 24 odst. 3** označuje jako „spravující orgán“, jímž se rozumí orgán veřejné moci příslušný k plnění úkolů stanovených jinými zákony za účelem předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech. Spravujícím orgánem podle tohoto zákona není zpravodajská služba nebo obecní policie.

Výjimka podle čl. 2 odst. 3 nařízení

Podle **čl. 2 odst. 3** nařízení je dále z působnosti nařízení vyloučeno zpracování osobních údajů prováděné orgány, institucemi a jinými subjekty Unie, na které se vztahuje

uvádí část devátá zákona č. 517/2002 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy a mění některé zákony) nestanoví jinak.

nařízení 45/2001.²⁸ Nařízení 45/2001 bylo s účinkem od 11. prosince 2018 zrušeno a nahrazeno novým nařízením **2018/1725.**²⁹ Nové nařízení vstoupilo v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie, tj. dnem 11. prosince 2018.

Výjimka podle čl. 2 odst. 4 nařízení

Ustanovení **čl. 2 odst. 4 nařízení** stanovuje, že tímto nařízením není rovněž dotčeno uplatňování **směrnice 2000/31/ES** o elektronickém obchodu,³⁰ „zejména pokud jde o pravidla týkající se odpovědnosti poskytovatelů zprostředkovatelských služeb uvedená v člancích 12 až 15 uvedené směrnice“. Podle rec. 21 nařízení je cílem této směrnice „přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí volný pohyb služeb informační společnosti mezi členskými státy“.

2 Místní působnost

2.1 Kritéria pro určení místní působnosti

Zpracování v souvislosti s činností provozovny na území členského státu

První pravidlo určení místní působnosti obsažené v **čl. 3 odst. 1** nařízení je, že správce nebo zpracovatel **má provozovnu** na území členského státu EU. Nařízení se pak vztahuje na každé zpracování probíhající **v souvislosti s její činností**, a to bez ohledu na to, zda zpracování probíhá v EU, nebo mimo ni. Provozovna přitom podle rec. 22 nařízení znamená účinný a skutečný výkon činnosti prostřednictvím stálého zařízení, přičemž není důležité, zda její právní forma je pobočka, nebo dceřinná společnost s právní subjektivitou.

Otázkou podmínek pro určení místní působnosti předchozí směrnice 95/46 se zabýval Soudní dvůr v rozsudku ve věci **Google Spain a Google**³¹ a **Weltimmo**,³² jehož závěry lze ve vztahu k vymezení pojmu provozovna (vymezení pojmu provozovna

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „nařízení 45/2001“).

²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES.

³⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu).

³¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. 5. 2014, *Google Spain a Google*, C-131/12.

³² Rozsudek Soudního dvora ze dne 1. 10. 2015, *Weltimmo*, C-230/14.

v rec. 22 nařízení je shodné s rec. 19 směrnice 95/46³³) a výkladu pojmu „v souvislosti s činností provozovny“ použit i při aplikaci nařízení. Nejdříve je třeba vždy určit, zda se jedná o provozovnu, a následně, zda jsou zpracovány osobní údaje „v souvislosti s činností“ této provozovny. Tyto rozsudky blíže popisuje III. kapitola: Judikatura Soudního dvora k pojmu zpracování a působnosti nařízení. Z této judikatury vycházejí také pokyny Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB) k místní působnosti nařízení.³⁴

Pokud se jedná o pojem **provozovna**, z rozsudku Soudního dvora ve věci *Weltimo* vyplývá, že pro určení, zda má společnost provozovnu na území jiného členského státu, než je usazena, jsou rozhodné dva aspekty. Zaprvé musí společnost uskutečňovat na tomto území efektivní a skutečný výkon činnosti a zadruhé tak musí činit prostřednictvím stálého zařízení.

Podmínka zpracování osobních údajů **v souvislosti s činností provozovny** by pak podle názoru Soudního dvora vysloveného v obou výše citovaných rozsudcích neměla být vykládána restriktivně. Ve věci *Google Spain a Google* byla vyložena tak, že činnosti provozovatele vyhledávače a jeho provozovny, která zajišťuje podporu prodeje a prodej reklamního prostoru nabízeného vyhledávačem, jsou **neoddělitelně spojeny**, neboť tato činnost provozovny představuje prostředek k dosažení hospodářské výnosnosti služby vyhledávače a zároveň tento vyhledávač je prostředkem k provádění této činnosti. Z toho lze dovodit, že stěžejním kritériem pro určení, zda zpracování osobních údajů prováděné správcem či zpracovatelem usazenými mimo EU probíhá v souvislosti s činností provozovny, je, zda jsou s činností provozovny neoddělitelně spojeny. K tomu pokyny Sboru k místní působnosti³⁵ uvádějí, že by splnění této podmínky mělo být posuzováno případ od případu na základě provedené analýzy konkrétního případu a nemělo by docházet k tomu, aby jakákoliv přítomnost provozovny na území členského státu EU pouze se vzdálenou vazbou na zpracovatelské operace subjektu usazeného mimo EU byla považována za dostatečnou pro zahrnutí takového zpracování pod působnost nařízení.

Nařízení v **čl. 3 odst. 1 in fine** zdůrazňuje skutečnost, že pro určení místní působnosti na základě tohoto ustanovení není důležité, zda zpracování probíhá v EU, či mimo ni. Pokyny Sboru k místní působnosti³⁶ jako případ spadající pod působnost nařízení zmiňují situaci, kdy farmaceutická společnost s hlavním sídlem ve Švédsku zpracovává všechny osobní údaje týkající se klinických pokusů v pobočce usazené v Singapuru, která není právně odlišnou osobou a provádí zpracování jménem švédské společnosti jako správcem, který určuje účel a prostředky zpracování.

³³ I když v českém znění směrnice 95/46 je v čl. 4 odst. 1 uvedeno „v rámci činnosti provozovny“, anglické znění tohoto článku zní „in the context of the activities of an establishment“, tj. shodně s čl. 3 odst. 1 nařízení.

³⁴ Evropský sbor pro ochranu osobních údajů. *Guidelines 3/2018 on the territorial scope of the GDPR (Article 3) – Version for public consultation* [online]. 16. 11. 2018 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_guidelines_3_2018_territorial_scope_en.pdf, (dále jen „pokyny Sboru k místní působnosti“).

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž.

Zpracování související s určitou kategorií činností zaměřenou na subjekty nacházející se v EU

Podle čl. 3 odst. 2 nařízení, který stanovuje druhé pravidlo pro určení místní působnosti, se nařízení aplikuje také v případě, kdy probíhá zpracování osobních údajů subjektů nacházejících se v EU, i když správce nebo zpracovatel není usazen na území EU a nemá na jeho území ani provozovnu ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení,³⁷ za podmínky, že zpracování souvisí s jednou z kategorií činností zaměřenou na subjekty údajů nacházející se v EU taxativně stanovenou v písm. a) a b) tohoto ustanovení.

Podle pokynů Sboru k místní působnosti³⁸ je třeba posuzovat dva aspekty pro určení místní působnosti na základě tohoto kritéria, a to zda se zpracování osobních údajů vztahuje k **subjektům údajů**, které se **nacházejí v EU**, a zda takové zpracování **souvisí s nabídkou zboží a služeb** těmto subjektům údajů nebo **monitorováním** jejich chování, ke kterému dochází na území EU.

Subjekty údajů nacházející se v EU

Z textu čl. 3 odst. 2 a rec. 14 nařízení vyplývá, že toto pravidlo se aplikuje bez ohledu na státní příslušnost nebo bydliště subjektu údajů. Rozhodující je, zda se subjekty údajů **nacházejí na území EU**, a to v okamžiku nabídky zboží a služeb nebo monitorování jejich chování.

Kategorie činností, při nichž dochází ke zpracování

Zprvce se jedná o zpracování osobních údajů, které souvisí s **nabídkou zboží** nebo **služeb** subjektům nacházejícím se v EU. Z rec. 23 nařízení vyplývá, že je nejdříve důležité zjistit, zda je nabídka zaměřena na subjekt údajů nacházející se v EU, tj. je-li úmyslem správce nebo zpracovatele nabízet zboží nebo služby subjektům údajům v jednom či více členských státech EU. Tato skutečnost by měla být zjevná. Přitom pro zjištění takového úmyslu nestačí, že jsou webové stránky dostupné v EU, jsou na nich uvedeny e-mailové adresy nebo jiné kontaktní údaje nebo je obecně používán jazyk třetí země, ve které je správce usazen. Naopak zjevným dokladem úmyslu nabízet zboží a služby subjektům údajů v EU je „*používání jazyka nebo měny obecně používaných v jednom nebo více členských státech, spolu s možností objednat zboží a služby v tomto jiném jazyce nebo zmínky o zákaznících či uživatelích nacházejících se v Unii*“.³⁹ Pro posouzení, zda se jedná o takovou nabídku, není podle čl. 3 odst. 2 nařízení také rozhodné, zda je po subjektu údajů požadována platba za poskytované zboží nebo služby. Příkladem zpracování osobních údajů v souvislosti s nabídkou služeb subjektům údajů nacházejícím se v EU

³⁷ V takovém případě má správce povinnost jmenovat zástupce ve smyslu čl. 27 nařízení.

³⁸ Evropský sbor pro ochranu osobních údajů. *Guidelines 3/2018 on the territorial scope of the GDPR (Article 3) – Version for public consultation* [online]. 16. 11. 2018 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_guidelines_3_2018_territorial_scope_en.pdf.

³⁹ Srov. rec. 23 nařízení.

je situace, kdy společnost usazená v Turecku nabízí na svých webových stránkách v anglickém, francouzském, nizozemském a německém jazyce služby spočívající ve vytvoření a zaslání rodinných fotoalb, a to jen prostřednictvím pošty ve Velké Británii, Francii, zemích Beneluxu a v Německu, a platby jsou možné v eurech nebo librách. V tomto případě je jasné, že se jedná o službu zaměřenou na subjekty údajů nacházející se v EU.⁴⁰

Zadruhé se bude nařízení vztahovat na zpracování údajů těchto subjektů v souvislosti s **monitorováním** jejich chování, ke kterému dochází na **území EU**. Jak uvádějí pokyny Sboru k místní působnosti, monitorování se musí jednat vztahovat na subjekty údajů v EU a jednak k monitorovanému chování musí docházet na území EU. Recitál 24 nařízení uvádí, že půjde zejména o sledování fyzických osob na internetu a následné použití technik zpracování osobních údajů spočívajících v profilování těchto osob, zejména za účelem přijetí rozhodnutí, která se jich týkají, nebo analýzy či odhadu jejich osobních preferencí, postojů a chování. Jako příklad lze uvést případ, kdy společnost vyvíjející aplikace usazená v Kanadě monitoruje chování subjektů údajů v EU prostřednictvím zpracovatele usazeného v USA za účelem optimalizace a udržování této aplikace. Monitorování může zahrnovat např. behaviorální reklamu, geolokalizační aktivity zejména pro účely marketingu, on-line sledování prostřednictvím cookies nebo jiných sledovacích technik, jako jsou otisky prstů, personalizované dietní a zdravotní analytické on-line služby, sledování kamerovými systémy, marketingové průzkumy a jiné behaviorální studie založené na profilu jednotlivců, monitorování nebo pravidelné hlášení o zdravotním stavu jednotlivců.⁴¹

Zpracování na základě mezinárodního práva veřejného

Na zpracování osobních údajů správcem, který není usazen v EU, se uplatní třetí pravidlo určení místní působnosti, uvedené v **čl. 3 odst. 3** nařízení, podle kterého pravidla nařízení platí také v případech, kdy se právo členského státu uplatňuje na základě mezinárodního práva veřejného. Recitál 25 nařízení uvádí jako příklad správce, který není usazen v EU a na něhož se vztahuje nařízení, diplomatické mise nebo konzulární zastoupení členského státu.

⁴⁰ K tomu srov. Evropský sbor pro ochranu osobních údajů. *Guidelines 3/2018 on the territorial scope of the GDPR (Article 3) – Version for public consultation* [online]. 16. 11. 2018 [cit. 2019-01-29]. Dostupné z: https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_guidelines_3_2018_territorial_scope_en.pdf.

⁴¹ Tamtéž.

2.2 Srovnání s předchozí právní úpravou ve směrnici 95/46

Tato úprava v nařízení představuje zásadní **rozšíření působnosti** oproti směrnici 95/46. Nově se použije nejen na správce, ale i na zpracovatele. Významnou změnou je druhé pravidlo pro určení místní působnosti, které znamená, že se nařízení bude vztahovat za stanovených podmínek i na případy, kdy správce nebo zpracovatel není usazen v EU a nemá provozovnu na území EU. Směrnice se vztahovala jen na zpracování prováděné v rámci činnosti provozovny správce na území členského státu⁴² a v případě, kdy správce nebyl usazen na území Unie, se použila jen při aplikaci vnitrostátních předpisů členského státu na základě mezinárodního práva veřejného nebo při splnění podmínky, že správce používal pro zpracování osobních údajů prostředky umístěné na území tohoto členského státu (to neplatilo v případě jejich použití jen pro účely tranzitu).

3 Časová působnost

Nařízení vstoupilo v platnost dne **24. května 2016**⁴³ a je použitelné⁴⁴ od **25. května 2018**. Jak uvádí rec. 171 nařízení, „*zpracování, které již ke dni použitelnosti tohoto nařízení probíhá, by mělo být uvedeno v soulad s tímto nařízením ve lhůtě dvou let ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost*“. Na základě srovnání jazykových verzí⁴⁵ lze upřesnit význam tohoto ustanovení tak, že zpracování údajů zahájené před 25. květnem 2018 a k tomuto datu **stále probíhající** musí být již v souladu s novými pravidly nařízení.

Ke zpracování na základě **souhlasu**, který byl udělen podle směrnice 95/46, „*není nutné, aby subjekt údajů znovu udělil svůj souhlas, pokud je způsob udělení daného souhlasu v souladu s podmínkami tohoto nařízení, s cílem umožnit správci pokračovat v tomto zpracování i po dni použitelnosti tohoto nařízení*“. Pokud se týká přijatých rozhodnutí Komise a schválení dozorových úřadů vycházejících z předchozí právní úpravy, nařízení uvádí, že by měla „*zůstat v platnosti, dokud nebudou změněna, nahrazena nebo zrušena*“.

V právu Evropské unie obecně platí, že ode dne vstupu v platnost působí pravidlo stanovené unijním právem **okamžitě** a vztahuje se **i na stávající** právní vztahy. To

⁴² I když nařízení uvádí, že se jedná o zpracování osobních údajů „v souvislosti s činnostmi provozovny“, a v českém znění směrnice příslušné ustanovení uvádí, že zpracování je prováděno „v rámci činnosti provozovny“, v anglickém znění je v nařízení i směrnici použit výraz „in the context of“. Srov. Pattynová, J., Suchánková, L., Černý, J. a kol. *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Data a soukromí v digitálním světě. Komentář*. Praha: Leges, 2018, str. 42.

⁴³ Unijní právo nerozlišuje mezi pojmy vstup v platnost a nabytí účinnosti, tyto jsou synonymní a označují okamžik, od kterého právní norma vyvolává právní účinky. K tomu srov. Tomášek, M., Týč, V. a kol. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013, str. 60.

⁴⁴ Jde o pojem práva EU, v anglickém znění „It shall apply from...“.

⁴⁵ Anglické, německé, slovenské a maďarské.

znamená, že se „aplikuje i na následky vyplývající z právních skutečností vzniklých po dobu účinnosti dřívější právní úpravy, ledaže by toto působení bylo neslučitelné s obecnou zásadou legitimního očekávání dotčených osob“.⁴⁶ Ve smyslu českého práva jde o tzv. nepravou retroaktivitu. Unijní právo však takovou situaci za retroaktivitní nepovažuje, neboť ke zpětnému působení v čase nedochází.⁴⁷

Judikatura Soudního dvora dále toto pravidlo upřesňuje, když v souvislosti s časovou působností nových právních předpisů rozlišuje mezi procesními a hmotněprávními pravidly. **Procesní** pravidla jsou „použitelná ke dni, kdy tato pravidla vstoupí v platnost“.⁴⁸ Pokud se jedná o **hmotněprávní** pravidla, vychází Soudní dvůr ze zásady legitimního očekávání, která však nemůže být podle jeho názoru „natolik rozšířena, aby obecně bránila použití nového pravidla na budoucí účinky situací vzniklých za působnosti dřívějšího pravidla“.⁴⁹ Proto je třeba použití nových pravidel posuzovat s ohledem na skutečnost, zda se jedná o situaci, která nebyla ukončena před jeho vstupem v platnost, nebo situaci ukončenou.

Pro **neukončené situace** se aplikuje obecná zásada, že se nová právní úprava nepoužije na „právní situace vzniklé a na právní postavení s konečnou platností nabytá za platnosti dřívějšího práva, avšak použije se na jejich budoucí účinky, jakož i na nové právní situace. S výhradou zásady zákazu zpětné účinnosti právních aktů je tomu jinak pouze tehdy, když je nové pravidlo spojeno se zvláštními ustanoveními, která zvláštním způsobem určují jeho podmínky použití v čase“.⁵⁰ V případě **ukončených situací**⁵¹ platí, že „[h]motněprávní pravidla Společenství musí být vykládána jako vztahující se na situace vzniklé před jejich vstupem v platnost pouze tehdy, pokud z jejich znění, cíle a struktury jasně vyplývá, že jim musí být přiznán takový účinek“.⁵²

V zásadě je tak v každém jednotlivém případě třeba zkoumat, zda právní situace vznikla a s konečnou platností byla ukončena před vstupem příslušného unijního právního předpisu v platnost. Jako příklad lze uvést, že uzavřením smlouvy na dobu určitou před datem platnosti právního předpisu, která bude trvat i po tomto datu, se její právní účinky nevyčerpávají datem uzavření smlouvy, ale naopak tyto účinky trvají prostřednictvím doby trvání smlouvy.⁵³

Ve vztahu k situacím, k nimž nařízení nestanovuje specifické podmínky týkající se časové působnosti, lze vycházet z těchto zásad. Pokud se týká zpracování osobních

⁴⁶ Srov. Tomášek, M., Týč, V. a kol. *Právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2013, str. 60.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 11. 12. 2012, *Komise v. Španělsko*, C-610/10, bod 45 a citovaná judikatura.

⁴⁹ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 11. 12. 2008, *Komise v. Freistaat Sachsen*, C-334/07 P, bod 43 a citovaná judikatura.

⁵⁰ K tomu srov. rozsudek ze dne 26. 3. 2015, *Komise v. Moravia Gas Storage*, C-596/13P, bod 32 a citovaná judikatura.

⁵¹ Někdy označovány jako situace „konečného právního stavu“. K tomu srov. např. rozsudek Soudního dvora ze dne 11. 12. 2008, *Komise v. Freistaat Sachsen*, C-334/07 P, bod 53.

⁵² Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. 12. 2008, *Komise v. Freistaat Sachsen*, C-334/07 P, bod 44.

⁵³ K tomu srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 29. 1. 2002, *Pokrzeptowicz-Meyer*, C-162/00, bod 52 a 53.

údajů, je třeba aplikovat ustanovení **čl. 99 odst. 2** nařízení, které stanovuje datum jeho použitelnosti, a přihlídnout k **rec. 171** nařízení, upravujícímu právní režim pro zpracování údajů zahájených před tímto datem a k tomuto datu stále probíhajících. V kontextu uvedené judikatury Soudního dvora lze za probíhající zpracování považovat takové, které má ke dni použitelnosti nařízení **trvajících** právní účinky.